

endnu af og til findes Udsager. Fra dette Sted af antager Landskabet en anden Charakter, det bliver vel ikke lavere eller jævner, ei heller ophøre dets bølgeformede Linier, men Stoven langs Bakternes Side og Top er nu afløst af Lynge, der i al sin tarvelige Pypighed slynger sig opad de ellers nøgne Sandbanker, kun i Dalene vigende Bladsen for de rige grønne Eng. En Pafse, kaldet Steilbjerg, til hvilken der knytter sig det Sagn, at den i Oldtiden var omslydt, samt at Kong Gorm den Gamle her lod holde Udflugt efter sin Søn Haralds, fra England hjemvendende Flaade, behersker i den Grad Omegnen, at man fra dens Top har en fem til sex Miles fri Udsigt, endog over til Bogenfjorden i Byen. Veien gaaer nu ned ad mod Nord gennem Bredballeby, derfra gennem smaa Skovpartier til en overraskende smuk Dal, Uvedalen, hvis Grændser dannes af steile og fremspringende nøgne Sandbakker, der danne smukke Modfætninger til Egnens øvrige Rigdom.

Vi ere nu i det paa overordentlig Naturskønhed rige Hattingsherred og i Nærheden af et ved sin smukke Beliggenhed selv her fremtrædende Herresæde, Tirsbæk, der, deels omgivet af store Sletter og rige Aagre, deels af høie skovgroede Bakker med tildeels afrevne og skarpt tegnede Skrænter, kun ligger en Mil fra Veile og som den fremmede derfor sjældent undlader at tage i Diesyn. Fortsættes Vandringen herfra vesterpaa, komme vi ind paa Hovedlandveien til Sorjens, der fører os tilbage til Veile, efterat vi have betragtet hele det nordøstlige Parties vigtigste og smukkeste Punkter.

En Aften i Thisted.

Fra en Sommerudflugt.

Der gives mangfoldige Udgaver af „Peter in der Fremde“, denne uheldige Stakkel, der fra et hjertligt Hjem vante Omgivelser pludseligt bliver stødt ud i den brogede Verdenstummel, hvor den raaste Egoisme er Eneherster og i den Grad betager ham hans Livsmod, at han neppe tør hævde en Godsbrød Sord, hvor han kan staa i Fred, og søler sig som en Forbryder, naar han vil strække Haanden ud efter en Bid Brød, for at stille sin Hunger.

Vor Tidende indeholder idag en billedlig Fremstilling af denne i det Uendelige gjentagne Scene, der tilstrækkeligt godtgjør, hvor vanskeligt det er at skaffe sig en beskeden Plads, naar Terraintet er optaget af Individier, der kun paa Grund af deres numeriske Styrke og ældre Besiddelsesret banlyse af Humanitet og modtage den Nyankomne paa en Maade, der nok maa kunne forknytte selv en lemlestærkt Bavian. Jeg seer mig desværre ikke istand til at meddele noget Nærmere om det fremstillede Moment, som hører til en Begivenhed, der er mig ubekendt, men det minder mig levende om et Optrin af en meget lignende Art, som jeg tilfældigvis overværede for et Par Aar siden i Thisted.

Jeg havde med mit Rejsefælskab tilendebragt forskellige Udflugter til Vesterhavet, og efter en solid Middag hos den brave Gjestgiver overveiede vi hvorlunde vi bedst skulde tilbringe denne sidste Eftermiddag i Thyboernes Hovedstad. Vi begave os da ud i Byen for at studere Folkelivet, en Opgave, der imidlertid havde sin Vanskelighed, da der ikke var Folk paa Gaden. Kun tre Gange mødte vi et Individ, en Damskandighed, der dog meget taber sin Betydning, naar man erfarer, at det var en Gjentagelse af den samme Person, nemlig Gaardskarlen hjemme fra Gjestgivergaarden, der inspicerede Byens Bistere for at erfare om vi kunde faae Blyndere til Aften. Da det var Søndag, var der Grund til at formode, at Indbyggerne søgte Udspredelse i en Uystflov, som man havde fortalt os skulde findes i Nærheden af Byen. Vi vare ikke saa heldige at finde den, hvilket gav os fornuget Anledning til at anstille Betragtninger over Vestenstormens uhyre Virkninger, der tue Skovkulturen i en forfærdelig Grad og kun lade nogle Træplantninger tilsynes i en saa fortrædelig Tilstand, at en overfladisk Jagttagger ganske ignorerer dem. Som sagt, vi fandt ikke Uystfloven, maaffoe dog nærmest paa Grund af, at stærke Regnstyl hindrede vore Eftergrundstninger og tvang os til at søge Ly hvor vi bedst kunde. Vi stode længe i en Garvers Port og iagttogte taufe den stigende Vandstand i Kendeftenen. Det forekom mig, at enkelte Toner af Instrumenter fra et ubeftemt Bjerne snege sig ind i mit Ore.

„Dys — hør efter!“ bemærkede jeg, idet jeg lagde Øret til; „det er bestemt en Tuba?“

„En Tuba,“ spurgte Auditeuren; „hvor skulde den komme fra?“

„Fra Uystfloven; der er maaffoe Skovbal.“

„Skovbal, Tuba, ha, ha! De har en levende Phantasi; det er vel en No.“

Auditeuren hørte nu ikke til dem, der kunde tage en Windmølle for en vandrende Ridder, eller ved ubestemte Toner i det Hjerne falde hen i skjøne Drømmerier om en landlig Hest under grønne Træer. Han vilde have noget Positivt at

holde sig til. Han benegtede dristigt Tilværelsen af en Uystflov, og erklærede sig i det Høieste villig til at antage Muligheden af, at der kunde findes en brølende No i den angivne Retning. Det mærkede stærkt og enkelte Grupper af hjemvandrede Søndagsgjester, der saae noget echaufferede ud og efter min Mening kom fra Skovbal, traf forbi os, medens der fra deres vaade Søndagsklæder stod en skarp Lugt af Kattun og Bodmel. Efter en lang Pause strammede Auditeuren sig op til en kraftig Beslutning.

„Nu gaaer jeg hjem,“ sagde han, idet han med Paraplyen over Hovedet tog et langt Strid ud ad Porten, fulgt af det øvrige Selskab i stille Gaafegang ned ad Gaden. Kun jeg blev ene tilbage, bestandigt haabende, at Noget maatte passere, der kunde oplyse mig om, hvor Thyboerne vare henne og hvorledes man her tilbragte en Søndag Aften. Borgjevns ventede jeg et heelt Kvarteer paa et levende Væsen, der kunde give mig nogen Underretning. Det var allerede mørkt Aften og da jeg ikke kunde opdage nogen tændt Lygte, besluttede jeg mig til, som en Demonstration mod Byens Magistrat, at tænde en Cigar, hvorpaa jeg dristigt fastede mig ud i det uhyre Øde. Igennem et smalt Stræde kom jeg til en, som det forekom mig, større Plads og vilde netop dreie af til Venstre, da jeg blev overrasket ved et Skrig lige ind i Øret, medens tillige et kraftigt Nøg i min Arm standede mine rappe Fjod. Bistnok foer Tanken om et mordersk Overfald igennem mit Sind, en Tanke, der dog umuligt kan fornærme Thisted, thi hvem kan beherske en let fængelig Phantasi i Diebliffets Overkastelse — men da jeg tør rose mig af at besidde en ualmindelig Vandsnærverelse, som jeg hurtig til Kløthed i Situationen, uagtet man vistnok vil indrømme mig, at den var noget aparte. Havde den brave Mand ikke standset mig, var jeg gaaet lige ind i en Carroussel, der uden Belysning og uden Musik snurrede rundt med en uhyre Hastighed. Jeg var aldeles uforberedt paa at lægge mine Been i Thisted og allerminst efterat have faaet dem og mine øvrige Lemmer afrevne i denne modbydelige Kværn. Ved hjælp af den brændende Cigar tog jeg min Frelsermand i nærmere Diesyn og gjenkjendte i ham Byens Barber, der samme Formiddag havde accomoderet mig. Han oplyste mig om, at Byens Musikanter vare engagerede, nogle i et Dandsloale, andre i Theatret, hvorfor det her tilstedeværende Publicum maatte nøies med at svæve rundt i lydløs Hentykelse. Kort efter min Ankomst blev dog en Lygte anbragt midt i Carrouselen, og ved hjælp af denne svage Belysning saae jeg nogle Bønderpiger fare mig forbi. Med deres grelt farvede Lærklæder mindede de om de stumme Fugle paa Marquesasøerne, der fare lydløst omkring i deres brogede Dragt. Skjøndt denne lille Episode ikke staaer i umiddelbar Forbindelse med den Text, som jeg har gjort til Udgangspunkt for mine Betragtninger, haaber jeg dog, at mine ærede Læsere ville finde det meget naturligt, at jeg ikke undlader at berøre et Tilfælde, der saa brat kunde have endt mine Dage. Desuden: mærkelige Fremtoninger, Livets Myfterier aabenbare sig ikke for den, der driver doven henad Veien, men for den flittige Samler, den opmærksomme Jagttagger. For at komme til min „Peter in der Fremde“, som en stille Anelse drev mig hen imod, maatte jeg over den omtalte Plads, og om ogsaa den frygtelige Katastrophe, jeg har berettet, ikke var et nødvendigt Overgangsled, maatte jeg dog træffe Barberen for at komme til mit Maal.

„Hvad er det De siger? Er her Theater i Byen?“ spurgte jeg Barberen.

„Ja, bevares!“ svarede han; „her er for Tiden hele to Selskaber.“

Jeg maa tilstaae, at min Respect for det offentlige Liv i Thisted steg betydeligt ved denne Efterretning. Nu forstod jeg, hvorfor Gaderne vare saa tomme for Mennesker. Uystflov, Dandsloale, Carroussel, to Theatre! Thisted havde sig pludseligt til et Culturens Brændpunkt.

„Hviver der spillet i Aften paa begge Theatrene?“ spurgte jeg videre.

„Nei, det ene har taget Luven fra det andet. Den gamle Directeur gif Hallit, og saa i Borgaars bankede han mig op Kl. 5 om Morgenen. Jeg var ganske forvundrunken, da jeg lukkede ham op og gjorde mig ingen Betæneligheder ved at udføre hans Ordre, da disse Skuespillere kan faae saadanne underlige Indfald. Han havde en Træpøglestafte i Haanden og dreiede Dinene rundt i Hovedet, som om han gjorde det med Mechanik. Han tog først en Sluck af Glasfen og rakte den derpaa til mig.“

„Jeg er fastende,“ sagde jeg, „jeg kan ikke saa tidligt —“

„Drif, Træl!“ brølte han, det er Theevand!

Theevand, som farver blege Kinder,

Blandet med Blod af dræbte Hjender!“

„For at føie ham, satte jeg Glasfen for Munden. Det var svenst Banco. Han kastede Glasfen, satte sig for Speilet og gjorde nogle frygtelige Grimasser. Derpaa sagde han pludseligt meget forekommende:

Saa blottet for Rundflaber De endogsaa er, min gode Christensen, kan De dog neppe være uvidende om, at Palmatofe var min sytten Gange Tip-Oldefader; Slægten er udartet — vil De rage Hovedet af mig.“

„Hovedet?“ udbrød jeg forfærdet. Jeg troede han var gal. Han sprang op fra Stolen og tilfaste mig et gennem-borende Blik.

„Bakfelsebæst! Rag Haaret af mig! Man har jaget mig ud af min Borg; til en ussel Krovert har jeg pantfat mine Stove, mine Fjelde, mine Baaben. Mine Landsfægte have ikke faaet andet end Theevandsfægte paa Bertens Regning i fjorten Dage. Jeg skylder dem Sold for tre Maanedes; mine Kvinder strige om Brød. Kronrag mig, Usling! Jeg laster Skjold og Harnisk, antager Christendommen og gaaer i Kloster!“

„Jeg gjorde nogle spagfærdige Modforestillinger, men maatte dog tilsidst bekvemme mig til at barbære ham over hele Hovedet. Da jeg efter hans Befaling ogsaa havde berøvet ham hans Mundskjæg og Kindskjæg, sprang han op og stillede sig for Speilet.“

„Palmatofes Villing forvandlede til et Strudsæg! Kom med Theevandsflasken.“ Han tørrede en Taare af sit Øie og tomte Glasfen i et Drag. Hurtigt iførte han sig sin lange Winterfrakke, smøgede Kraven op og satte en graa Paryk paa sit Hoved.

„Behold Glasfen og mine Lokker for Deres Uleilighed, min brave Christensen; levvel og beklag en Ulykkelig!“

„Reiser De?“ spurgte jeg.

„Sigt mine Hjender, at jeg er gaaet en Morgentour. Ja, det kan De ogsaa siige mine Venner. Levvel!“

Dermed forsvandt han, og man har ikke seet ham siden. —

„Stakkels Mand,“ udbrød jeg; „han skulde da vel ikke have taget Livet af sig?“

„Nei,“ svarede Barberen, „det kan jeg ikke troe. Saa havde han neppe gjort sig eller rettere mig, den Uleilighed at berøve ham alle hans Haarprydelser.“

„Ja, siig ikke det. Manden var en Phantasi; han har maaffoe tænkt at gaae ligesaa glat og barnlig ud af Verden, som han er traadt ind i den.“

Da jeg havde ydet den snakkomme Thisted-Barber min Anerkjendelse for den meddeelte Scene, der dog gav et Slags Forestilling om hin uheldige Theaterdirecteurs Personlighed, opstod en meget naturlig Trang hos mig til ogsaa at faae Noget at vide om det andet Selskab, der saa seirrigt havde beholdt Pladsen. Jeg gjorde ham i den Anledning nogle Spørgsmaal.

„Ja, saa skulde Herren gaae hen at see Noget af Forestillingen, skjøndt jeg frygter for, at det hele nu snart er forbi. Klokken gaaer til 9. Har De Lykt, skal jeg vise Dem, hvor Theatret er?“

Den velvillige Mand ilede allerede ned ad Gaden, og jeg fulgte ham, opfyldt af Haabet om at forege mine Rejserindinger med et interessant Moment. Neppe vare vi ankomne til en Gadedør, hvori der hang en stor Lygte og som førte ind til Konstens Helligdom, før jeg til min store Sorg saae Publicum strømme ud. Forestillingen var sluttet. Jeg skulde just til at udtale min Befragelse derover til Barberen, da jeg saae ham forsvinde i Gadedøren; men et Dieblif derefter kom han atter tilsynes, fulgt af en imponerende Skikkelse, der blev staaende i Døren. Hans uhyre Knebelbart, Snorefrakke, høirøde Buxer og stive Støvler samt Bidfen, han bar i Haanden, karakteriserede ham diebliffeligt som Gjøgleren in optima forma. Barberen ilede gestæftig hen til mig.

„Kan De see den store Mand derhenne? Det er Directeurten. Naar De stiller ham en Mark i Næven, kan De faae dem alle sammen at see.“

Alle sammen? Jeg havde aldeles ikke Lykt til at blive præfenteret for alle Subjecterne i dette Selskab, men jeg fik ikke Tid til at trække mig tilbage, da „Directeuren“ strag efter nærmede sig mig og førte mig indenfor. Han pegede paa et rødt Forhæng, der dækkede Indgangen til Tilfluepladserne og forsvandt, efter at have modtaget min „Erkjendtlighed“ i Form af et Tomarstykke.

„Men hvad vil alt Dette siige?“ spurgte jeg Barberen.

„Begynder der en ny Forestilling?“ I det Samme blev et Forhæng trukket tilside og bag et Ferngitter viste sig det hele Personale. Det var Ubeftatte! Det er altsaa ikke alene i Amerikas Urstove og i de afrikanske Ørtener, at Dyrene spille Herrer og fordrive Menneskene! Hunde og Ubeftatte have fordrevet et Skuespiller-Selskab af rigtige, naturlige Mennesker! Na — hvorfor ikke, naar Comedien har været maadelig. Jeg foretrækker selv en god Ubeftat for en slet Skuespiller, saa denne Kjendsgjerning skal da ikke forkleine Thyboernes gode Navn og Rygte. Jeg sad hensunken i disse Betragtninger, da der pludseligt hørtes et stærkt Skrig, hvorefter der kom en stor Bevægelse i hele Selskabet, der isøvrigt udhvilede sig efter Forestillingen. Formodentlig en Theatercabale, en Rivning, saavidt jeg kunde see, imellem Skiferen og Skiferinden, der endnu vare iførte deres Costume og strede om en eller anden Delicatesse. En Bavian gjorde Ende paa Striden ved at tilegne sig og fortære den omvistede Gjenstand. Jeg meente nu tilstrækkeligt at have skuet ind i de konstneriske Forhold paa dette Punkt af Kloden og følte allerede Trang til at ombytte denne Ubeatmosphære med Gadedens vaade Luft, da jeg i det maadeligt oplyste Locale